

ÉLETÜNK ŐSZE

"Ne nyugtalanodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem. Az én Atyám házában sok lakóhely van; ha nem volna, megmondtam volna nektek. Elmegyek, hogy helyet készítsek nektek. És ha majd elmentem, és helyet készítettem, ismét eljövök, és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek. Ahova én megyek, oda tudjátok az utat is." Tamás erre így szólt hozzá: "Uram, nem tudjuk, hova mégy: honnan tudnánk akkor az utat?" Jézus így válaszolt: "Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam..."

Jn 14,1-6

Az utóbbi időben sokakkal beszélgettem, akikre rátelepszik az elmúlásnak a gondolata. Éppen ezért vizsgáljuk meg ma, hogyan gondolkoznak az emberek életünk őszéről, az elmúlásról, és tanít-e erről valamit a Biblia. Ez nemcsak az idősödő testvéreknek lesz tanulságos, hiszen kivétel nélkül mindnyájan idősödők vagyunk attól kezdve, hogy a világra jöttünk, és ahogy valaki mondta: a fiatalság olyan hiba, amelyik minden nappal kisebb lesz, és mindnyájan megöregszünk, ha előbb meg nem halunk.

Így gondolkoznak általában az emberek az elmúlásról, életünk őszéről. A legtöbben tudják, hogy egyszer bekövetkezik, de félnek tőle, ezért azt mondják: ne beszéljünk erről! Annál kevésbé beszéljünk róla, mert nem tudjuk, mi van utána. Senki sem jött onnan még vissza.

Mit mond erről a Biblia?

Isten igéjéből megtudjuk, hogy Isten az Ő végtelen szeretetével felkészíti a benne hívőket életük őszére is, és néhány egészen bizonyos igazságot kijelent nekünk. Nem kell azt mondani: nem tudjuk. Mi az, amit egészen bizonyosan tudhatunk?

1. Először is azt, hogy életünknek ez a szakasza egyszer egészen bizonyosan véget ér. Vagy azért, mert meghalunk, vagy azért, mert közben elérkezik Jézus Krisztus második eljövételének az ideje, és Ő megjelenik nagy hatalommal és dicsőséggel, és ahogy olvassuk Pál apostolnál: a benne hívők egy pillanat alatt átváltoznak, s megkapják a dicsőséges testet. De ez a szakasza az életünknek egyszer biztosan véget ér. Ez alól nincs kivétel.

2. A második, amit bizonyosan tudhatunk, hogy csak ez a szakasza ér véget az életünknek, nem fejeződik be mindenestől a létünk, hiszen a Bibliából tudjuk, hogy a biológiai halálunk kettőspont, ami után folytatódik mindenkinek a léte: aki itt Jézussal járt, az vele tölti az örökkévalóságot, aki itt nélküle bukdácsolt, annak nélküle kell töltenie az örökkévalóságot. Vagyis abban a pillanatban nyilvánvalóvá lesz az, ami már most is tény, hogy kinek van kapcsolata Jézussal, és kinek nincs.

3. A harmadik: mivel nem tudhatjuk, hogy mikor hullik le életünknek a falevele, ezért most kell erre felkészülni. Nem felelős magatartás az, hogy ne beszéljünk róla, meg: ezzel még ráérünk. Honnan tudjuk, hogy ráérünk? Meddig fogunk ráérni? Ha ezt a nagyon fontos kérdést életszükséglet eldönteni, akkor most kell eldönteni!

Mit jelent felkészülni arra, hogy egyszer ki kell lépünk ebből a földi életből? Azt, hogy helyre kell állítanunk az élő Istennel a megszakadt kapcsolatot. Amikor az ember fellázadt Isten ellen, a vele való kapcsolata szakadt meg. És mivel Isten az élet forrása, csak annak van élete, aki vele kapcsolatba kerül. Jézus azért jött, hogy

helyreállítsa ezt a megszakadt kapcsolatot. Jézus maga az az élet, amit mi elveszítettünk.

Ezért írja az idős János apostol a levele végén: "Örök életet adott nekünk az Isten, de ez az élet az Ő Fiában van. Akié a Fiú, azé az élet. Akiben azonban nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban." Világos beszéd. Semmi bizonytalanság. Pontos tudhatjuk, hogy erre csak ebben a földi életünkben van lehetőség, hogy helyreálljon az Istennel való kapcsolat, és ettől függ már ennek az életünknek a minősége is, meg az örökkévalóságban eltöltendő életünk is.

Ezért kezdi Jézus alapigénkenben a tanítását ezzel: "Higgyetek Istenben és higgyetek énbennem." Egészen bizonyos, hogy egyszer véget ér ez a szakasz. Egészen bizonyos, hogy csak ez a szakasz ér véget, de utána folytatása következik. És ha a folytatás milyenségét csak itt lehet eldönteni, akkor most, minél előbb helyre kell állítanunk Istennel a közösséget, és ezt erősíteni naponta. Higgyetek Istenben és higgyetek énbennem - mondja Jézus.

4. A negyedik, amit biztosan tudhatunk Isten igéjéből, hogy mi van utána. Nem jött onnan vissza még senki - szokták mondani. Jézus Krisztus nemcsak visszajött, és utána elmondott nekünk minden fontosat, hanem át is lépett a halálra. Az Ő dicsőséges feltámadása azt jelenti, hogy a halál számunkra áttörhetetlen falán egy rést ütött, és ezen a résen követik őt mindazok, akik benne hisznek, az örök életre, a mennyei dicsőségbe. Ez a következménye annak, ha valaki hisz Jézusban. Aki ebben bizonyos, az egészen másként néz az életére, életének az őszére, az elmúlásra, sőt a halálra is.

Nem sokkal a kivégzése előtt Pál apostol ezt írta a Filippi gyülekezetnek: "Ezért várom és remélem, hogy semmiben sem fogok szégyent vallani, hanem mint mindenkor, úgy most is Krisztust egészen nyíltan fogják magasztalni énértem, akár életben maradok, akár meghalok. Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség! Ha pedig az életben maradás az eredményes munkát jelenti számomra, akkor hogy melyiket válasszam: nem tudom. Szorongat ez a kettő: vágyódom elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal jobb mindennél, de miattatok nagyobb szükség van arra, hogy életben maradjak.

Aztán kicsit később ezt írja: "Legyetek követőim, testvéreim, és azokra figyeljete, akik úgy élnek, ahogyan mi példát adtunk nektek. Mert sokan élnek másképpen: akikről sokszor mondtam nektek, most pedig sírva is mondom, hogy ők a Krisztus keresztjének ellenségei; az ő végük kárhozat, a hasuk az isteniük, és azzal dicsekszenek, ami a gyalázatuk, mert földi dolgokkal törődnek. Nekünk pedig a mennyben van polgárjogunk, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk üdvözítőül, aki az Ő dicsőséges testéhez hasonlónvá változtatja a mi gyarló testünket, azzal az erővel, amellyel maga alá vethet mindeneket."

Jézus nélkül - ezt írja az apostol - az ő végük a kárhozat. Beletorkollik a földi Jézus nélküli élet az örökkévaló Jézus nélküli létbe. Nekünk azonban polgárjogunk van a mennyben. Nem azért, mert jobb a hívők a többenél, hanem azért, mert hisznek Jézusban. Mert van kapcsolatuk vele már itt. És egy ilyen ember, aki azzal kezdheti: nekem az élet Krisztus..., azzal folytathatja, hogy vágyódom elköltözni és még közelebb kerülni Krisztushoz, mert az mindennél jobb.

Egy ilyen embernek a halál azt jelenti, hogy egyik otthonából átköltözik a másikba. Ebből az otthonából, ahol eredményes munkát is végez - így írta az apostol -, de ahol sokféle nyomorúsága is van, átköltözik a véglegesbe, az örök lakásába, ahol semmi nyomorúság többé nem lesz. Nem lesz többé könny, gyász, betegség,

fájdalom. Nem érik megaláztatások az embereket, hanem ahol a mi nyomorúságos testünket Jézus Krisztus az Ő dicsőséges testéhez hasonlónak teszi. Ahol meglátjuk azt, amit itt hiszünk. Ahol beteljesedik minden ígéret, amiben itt reménykedtünk.

Az ilyen embernek is fáj sokszor ez a nyomorúságos test, különösen úgy életünk őszén, de tudja, hogy dicsőséges test várja őt. Az ilyen embernek is vannak emlékei, de ha emlékezik, tele van a szíve hálával Isten iránt, akitől olyan sok meg nem érdemelt jót kapott. Az ilyen ember túllát mindig élete őszének a nehézségein. Nem amiatt panaszkodik, ami már nincs, hanem azért hálás, ami még van, sőt, ami csak ilyenkor van.

Mit olvastunk itt Jézus Krisztustól? Mi várja a benne hívőket? Vár az atyai ház. Vár számomra elkészített hely. És vár az a Jézus, aki előbb helyettem ment fel a keresztre. Akiről nemcsak Pál apostol mondja, hanem sokan itt közöttünk egész személyesen is, hogy *"szeretett engem és önmagát adta értem."* Aki magára vállalta a mi sok undok bűnünket, aki elszenvedte minden büntetésünket, s aki megígérte, hogy azokkal, akik benne hisznek, szüntelenül velük lesz.

Ebben az ígéretben csúcsosodik ki az, amit itt Jézus mond: majd eljövök, magamhoz veszek titeket, és ti is ott lesztek, ahol én vagyok. Ez az üdvösség: ott lenni, ahol Jézus van. És ez itt elkezdődhet már a benne hívőknek. Sőt vagy itt elkezdődik, vagy nem kezdődik el soha. Mert vele találkozni csak ebben a földi életben lehet. De aki vele találkozott, az bizonyos lehet abban, hogy mindörökké vele lesz. Ezért nagyon fontos megragadni ezt a lehetőséget. Ezért kezdi Jézus azzal: *"higgyetek Istenben és higgyetek énbennem."*

Van egy tréfáskedvű lelkészársam, aki készítettett magának egy kis kitűzőt. Mindig a zakójának a hajtókáján hordja. Két kérdőjel van rajta, semmi más. Mivel ennyire egyedi darab, aki észreveszi, az általában megkérdezi: mit jelent ez? Ő pedig alig várja, hogy megkérdezzék és elmondhassa. Azt mondja: az egyik kérdőjel arra vonatkozik, hogy ha most meghalnál, tudod-e, hova kerülsz? Nem mindegy, hogy az örökkévalóságot hol tölti az ember. És ha megállsz a mennyország kapuja előtt - mert feltételezhetően oda szeretne kerülni a legtöbb ember -, mire fogsz hivatkozni, hogy beengedjenek? Ez két olyan kérdés, amittől az embernek nemcsak az élete, hanem az örök élete is függ. Tudod-e, hova kerülsz? Oda, ahol most vagy. Aki most Jézussal közösségben él, az vele közösségben tölti el az örökkévalóságot. És mire hivatkozhatunk? Egyedül és kizárólag arra, amit Ő tett értünk. Az Ő érdemeire, az Ő szenvedésére. A magunk érdemei és szenvedése nem fizetőképessé valuta. Sorolhatjuk őket, de semmi jó következménye nem lesz. Egyedül Ő érte mehet oda be bárki.

Ha erre a két kérdésre valaki határozott, világos választ tud adni, és a válasza ez, akkor teljesen felszabadulhat arra, hogy élete tavaszán, nyarán, őszén ezzel a páli belső szabadsággal és emelkedettséggel gondolkozzék és éljen. Mert az ilyen embernek a jelenét a jövője határozza meg. A jövőm be van biztosítva. A jövőmről pontosan tudhatom mindezt, amit itt Jézus, a leghitelesebb tanú, kijelentett a számunkra. Akkor félre minden szorongással, félelemmel, végezhetem a mának a feladatait. Övendezhetek mindannak, amit Isten ad. Hálát adhatok az Ő ajándékaiért, mert bizonyos vagyok abban, hogy életem van. Akié a Fiú, azé az élet... Az ilyen emberek tudják sokkal türelmesebben hordozni életük őszén a terheket, a kellemetlenségeket is. És nemcsak az ő szívük van tele reménységgel, hanem másokba is tudnak reménységet önteni.

Éppen ezért akármilyen életkorú valaki, de élete őszén különösen is időszerű Péter apostol figyelmeztetése: *"Ne emberek kívánsága, hanem Isten akarata szerint töltsétek a testben hátralevő időt."* Ámen.

AZ EGYHÁZI ÉV ÉS AZ ÜNNEPEK

Tőkés István: Hétköznapok – Ünnepek

Március

A böjtfővel kezdődő idő első vasárnapját manapság inkább passio vasárnapjának nevezzük. Ez ugyan helyes, de nem szabad idegenkedni az átöröklött „böjtfőtől”, vagy akár a böjti vasárnapoktól se, hiszen ezek az Úr Jézus 40 napi éhezésére, a ő egyedüllétére, a Sátán kísértéseire, egyszóval az ő szenvedésére, passiojára mutatnak. Mindössze arra kell vigyázni, hogy nem a mi böjtünk, a mi passionk áll a középpontban, hanem az Úré; nem az, amit mi tettünk vagy tehetünk érte, hanem amit ő már végképpen megcselekedett miértünk. Ő az; aki valóban böjtölt és sokféleképpen szenvedett, hogy minket megszabadítson a kísértő Sátán törbecsalásától és a halál fullánkjától. A mi böjtünk mint önmagunk fékentartása és a Sátán elűzése (a szükséghez képest akár az eledetek megvonásával, akár azoknak igénybevételével) egész életen át tart, mivel minden napon „önmegtartóztatást és mértékletességet, testünk fegyelmezését és megsanyargatását” jelenti, amennyiben ezt kívánja az engedelmesség. „Ha igazán akarsz böjtölni: egyél, igyál, aludjál, de a test ápolása folytán ne legyél elbizakodott... Tarts böjtöt a gonosz cselekedetekben, tartsd távol magad a gonosz beszédektől, tartóztasd meg magad a gonosz gondolatoktól” (Bullinger). Mindezt magába foglalja Krisztus negyven napi böjtjének és a Sátán visszautasításának az emlékezetbe idézése. Eközben helyet lehet adni annak is, amit a II. Helvét Hitvallás így fogalmaz meg: „a testtől megvonjuk a gondoskodást; hogy annál könnyebben... engedelmeskedjék a Léleknek.”

Az Ige mértéke alatt szemlélt böjti idő ref. egyházunkban a húsvét előtti 6. vasárnapkal kezdődik. Ezért nevezzük böjtfő vasárnapjának. Latin neve az „Invocavit”, a 91. zsoltár 15. verse nyomán; „Segítségül hív engem, s ezért meghallgatom őt”. Református naptárainkban így kell érteni a böjtfővasárnapját. Ha a pontos kezdő dátumtól eltekintünk (amely pl. február végén is lehet), úgy a böjti időt március hónapja hordozza. Ezért Böjt hava, Passio hava (Böjtmás a római katolikus egyházban).

Bod Péter szerint a hónapot „Martiusnak” nevezték (Kos hava) „Marsról, aki volt a hadakozásnak istene”. Átvitt értelemben azért találó ez az elnevezés, mert Krisztus valóban a legnagyobb Hadakozó (a Zwingli szóhasználata), aki „hadakozik értünk”, s a győzelemnek a Golgotát legyőző húsvéti Istene. Márciusi szenvedésével legyőzte az egyetlen igazi ellenséget: a Sántát, a Gonoszt, a Kígyót, a Fenevadat, az ördögöt mint a bűn szerzőjét, és a bűnt, valamennyi következményével együtt.

A Passio hónapjában Krisztus szenvedésének az útját kísérjük végig. Református egyházunkban az első böjtfői vasárnaphoz tartozik az úrvacsoraosztás. A további vasárnapok latin elnevezései főként egy-egy zsoltár-versnek a kezdő latin szavai. Tartalmuk szerint magukban hordozzák a megfelelő üzenetet is. A már említett első (= Invocavit = „segítségül hív engem”) után következnek: „Reminiscere” =

„Emlékezzél meg, Uram, irgalmasságodról és kegyelmedről, mert azok öröktől fogva vannak”; „Oculi” = „Szemeim mindenha az Úrra néznek, mert ő húzza ki a tőrből lábamat”; „Laetare” = „Örüljetek Jeruzsálemmel, és örvendjete fölötte mind, akik szeretitek”; „Judica” = „Ítéld meg engem, oh Isten, és oltalmazd meg ügyemet az irgalmatlan nemzetség ellen”.

Magyar nyelvhasználatban megszokott a „Gyümölcsoltó Boldogasszony” napja, mely a „Boldog Szűz köszöntésének vagy a hozzá való üzenetnek az ünnepe. Ezen a napon köszöntötte Gábrriel angyal a Szent Szűzet, és megizentetett neki az Isten Fia születésének a titka”. A magyar nyelv szellemében ezt úgy értelmezik, hogy „Krisztus mint a földnek drága gyümölcse, testére nézve ezen a napon fogantatott”. Az egész keresztyénségnek közös ünnepe a „Pálmaágak vasárnapja”, vagy amint ref. egyházunkban használatos: „Virágvasárnapja”. „Vették pedig ezt a nevet onnan, hogy Krisztus a szenvedése előtt nem sokkal, számárháton Jeruzsálembe bémenvén, az örvendő sokaság olaj- és pálmaágakat vitt a kezében”. Ezen a napon egykor a keresztyének is „valami berkeket vagy zöld ágakat szedtek, melyekkel aztán egy-s más babonára (fából szamarat készítve ismételik a jelenetet stb.) visszaélnék”.

A mai református egyházi életben a „nagyhét” nem egyéb, mint valamennyi úrvacsoravétel előtt a felkészülés ideje, egybekapcsolva a mindennapi istentisztelettel. Bűnbánati hétket is mondjuk. Bod Péternél viszont a nagyhét csak a „húsvét előtt való hetet” jelenti, amikor szerezte Jézus az úrvacsora sákramentumát „nagycsütörtökön”, s nagyszombat „éjszakáján”, amikor „feltámadott a koporsóból”.

Nem szabad továbbhaladni a Jézus halálára emlékeztető nagypéntek mellett a kereszt külön hangsúlyozása nélkül. Bod Péter így ír róla: „A keresztet mint a templom ékességét a keresztyének kezdték a templomokba 340 esztendő táján behelyeztetni, hogy azok megkülönböztetnének a pogányok templomaitól”. Terhes hagyaték a református (kálvinista) egyházban a keresztől való idegenkedés. Manapság mintegy a hamishitűség jele (igen gyakori esetben), ha református ember keresztet hordoz, vagy épp a templomban igyekszik elhelyezni ezt a külső jelt. Pedig végeredményben minden kereszt a Golgota keresztjére emlékeztet, valamint a Krisztus-követők keresztthordozására. Az idegenkedésnek az a magyarázata (s ebben a történelmi beállításban érthető az általános magatartás), hogy mivel „a tudatlanok – olvassuk Bod Péternél – magát a keresztet kezdték imádni”, azaz a látható tárgyat, ezért a reformáció után az engedelmisségben végbemenő istentisztelet érdekében az egyébként bibliai eredetű jelt háttérbe szorították, sőt: kiküszöbölték. Az ellentétektől és ellenségeskedésektől megterhelt évszázadok tovatűnése után ma már az élő hitben a kereszt éppoly értékes és építő külső jegy a maga helyén és az evangéliumi használattal, mint pl. a csillag, vagy a kakas a templomok tornyán, a házak fedelén és a keresztyén művészetben sokrétűen:

A húsvétról a következőket találjuk Bod Péternél: „Négy napon illették a László király dekrétuma szerint. Nevezték pedig ily nevezettel a hús-vételről, mivel a böjt után akkor kezdettenek elsőben hússal élni”. „Nagyobb örömben egy ünnepét se töltötenek a régi keresztyének, mint a húsvétot, amelyen nemcsak prédikállották a Krisztus feltámadását, hanem egyik a másikat köszöntötték ilyenképpen: Feltámadott az Úr, s a másik felelte: Bizonyára feltámadott és megjelent Simonnak”. Ezen a napon a katekumenusokat megkeresztelték, „s az Úr vacsorájával elmúlhatatlanul éltenek”. Továbbá „ezen a napon körmenetet

(processiókat) járnak, mert Krisztus feltámadván, ezt mondotta az asszonyoknak: Menjetek el és mondjátok meg, hogy előtetek mégyen”.

„Még vagy az a szokás, hogy húsvétban valami ceremóniával bárányt szentelnek, s minden egyéb étel előtt... azt megeszik annak emlékezetére, hogy Krisztus, az Istennek báránya megáldoztatott”. Ide tartozik a húsvéti kalács (saját házainknál) is, melynek az-az alapja, hogy feltámadása után Jézus megjelent a tanítványoknak, s megáldva a kenyeret, velük együtt evett.

Hasonló szokás, hogy „sok festett tojásokat készítenek... Némelyek úgy adták elő, mintha a föld újjászületésének és termésének volna a szimbóluma, kiábrázolója... Helyes okát – azonban – egyebet nem találjuk – írja Bod Péter –, hanem azt, hogy felállván (= megkezdődve) a böjt a keresztyének között, semmi zsírost, vajast és tojást is enni nem szabad volt... Amely tojásokat azért a hosszú böjton egybegyűjtöttek, azokat osztás húsvétban nagy örömmel ették, osztották jóakaróiknak, s hogy kedvesebb legyen az ajándék, meg is festették”.

Észrevehető, hogy a húsvétot március hónap összefüggésében ismertettük, mivel az ünnep némelykor átmeht március végére. Időpontja évről évre változik, s ezért mozgó ünnepnek nevezzük. Dátuma a tavaszi nap-éj-egyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnap. Ám itt sem az időpont a lényeges, jóllehet ezen töprengettek és töprengnek mindmáig a keresztyén vallásfelekezetek. Ugyanis a nyugatiaknál (római katolikusok és protestánsok) és a keletieknél (ortodoxok) az ünnep dátuma különbözik. Már az eddigiekben is kifejeztük, hogy az időpontok az evangéliumi hitben jelentéktelenek. Épp ezért idézzük (a kezdeti idők viszonylatában) Bod Péternek az idevonatkozó tömör összefoglalását: „A keresztyének között, nevezetesen pedig a napkeleti és napnyugoti eklézsiák között legelsőben efelett a húsvét innepe felett volt az a visszavonás és szakadozás, melynek eredete ez volt: Az apostolok Krisztust követvén, a húsvét innepét a zsidókkal azon egy ragon tartották”. Cselekedték pedig ezt „azért kétség kívül, hogy ezen rendtartásokkal is a zsidókat inkább megtarthatnák és megnyerhetnék. De gyűjtetvén és nevedekvén a pogányokból az eklézsia, tanították azt, hogy Mózes törvénye által az eklézsia semmi bizonyos innephez nem köttetett. Annakokáért a napnyugoti eklézsiákban ezzel a szabadsággal élvén a tanítók, nem a zsidókkal együtt illették (tartották), hanem mindenkor az Úr napján. Némelyek továbbra is megtartották a régi szokást, kivált szent János apostol, és mások is Ázsiában, kik a zsidóknak rendtartások szerint a Nisan hónap 14. napján illették (tartották), melyre nézve neveztetek Quarto–decimani, azaz Tizen–negyed naposoknak.”

Tekintettel arra, hogy időközben (az öskeresztyénség óta) az ünneplés körülményei megváltoztak, s ennek folytán a húsvéti ünnep kettős dátuma egyházi életünk és ökumenikus kapcsolataink állandó kérdései közé tartozik, a Bod Péter előbbi leírását kiegészítjük a következők szerint:

„A római katolikus és protestáns egyházak a Gergely pápa féle kiigazított naptár (1582) szerint számítják a húsvétot”, vagyis „a tavaszi napéjgyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnapra” helyezik. Ha „március 21-e (vagyis a napéjgyenlőség) szombat napra esik... és holdtölte van, akkor március 22-én van húsvét. Ennél korábban sose lehet. Ha március 21-e... előtt van a holdtölte, akkor meg kell várni, amíg ismét holdtölte lesz, s így az azt követő vasárnapra esik húsvét”. Legkésőbbi dátuma csak „április 25-én lehet”. Az ünnepnapok vándorlásának oka tehát a tavaszi napéjgyenlőséget követő holdtölték vándorlása.

Az ortodox testvérek „a húsvét ünneplésére nézve megmaradtak a ki nem igazított... régi naptárnál,... amely 11 nappal hátrább van... mint a hivatalos naptár... Mivel ebben március 21-e április 1-én van (11 nappal hátrább), ezért csak az április 1-e utáni holdtöltét követő vasárnap lehet a húsvét napja. Így aztán „az ortodox keresztyéneknek soha sincs húsvétjük márciusban, hanem csak mindig áprilisban vagy május elején”. A helyzet azzal is komplikálódik, hogy ha az orodoxok „húsvétja a zsidók páskaünnepével (Nisan– 12–22) egybe esik, akkor egy héttel későbbre halasztják”.

Mivel az előbbieken szó esett a zsidók ünnepéről (Nisan) és szokásáról, s ezzel együtt az Ószövetségről is; jó tudni, hogy a zsidóknál az esztendő szintén 12 hónapból állott, amint neveik legnagyobb részével kimondottan is találkozunk az Ószövetségben:

1. Nisan (vagy Abib) hónapja az első. Március közepétől április közepéig terjedt a maga 30 napjával. Azért első hónap, mert ennek idején szabadult ki Izrael az egyiptomi fogságból. A hónap elsején tartották az újhold ünnepét, s 15-én a kovásztalan kenyereket úgy, hogy 14-én vágták le a húsvéti bárányt.
2. Zif hónapja a második, 29 nappal. E hó 14-én tartották a kis-páskát azok számára, akik az elsőt nem ünnepeleheték meg. Erre az időre (április közepétől május közepéig) esik az aratás.
3. Siván a harmadik hónap (április–május), amikor tartják a pünkösdöt, a hetek- és az aratás ünnepét. Ettől kezdve októberig nincs eső. Nevét olvashatjuk Eszter 8, 9-ben.
4. Negyedik a Tammuz hónapja (június közepétől július közepéig). A hónap 9-én böjtölnek, mivel Nabukodonozor ezen a napon foglalta el Jeruzsálemet.
5. Ab az ötödik hónap (július – augusztusban) 30 nappal. Ennek 7-én szintén böjtölnek, emlékezve arra, hogy Nabukodonozor ekkor rombolta le a templomot.
6. Elul a hatodik hónap (augusztus–szeptemberben) 29 nappal. Nehemiás 6, 15-ben olvasunk róla. Ez a szőlő és más gyümölcsök szedésének az ideje.
7. Ethanim (vagy Tisri) a hetedik hónap (szeptember–október) 30 nappal és több ünnepel. Erre az időre esik (11–21 között) a zsidók legnépszerűbb ünnepe: a sátorozás.
8. Bul hava (október–november) az előző hónapban elkezdődött kora-esőzések folytatásának az ideje. Ilyenkor készülnek el a vetések. A 29 vagy 30 nap alatt nincs ünnep.
9. Kiszlév hónapja a kilencedik (november–december). Szintén 29 vagy 30 napos. Kezdeté a télnek, amikor a hegyeken hó is esik.
10. Tébet hónapja (december–januárban) 29 napot számlál. Eszter könyvében találjuk a nevét. A hónap 10-én böjtöt tartanak Jeruzsálem ostroma kezdetének a keserű emlékére. Ez a leghidegebb időszak az év folyamán.
11. Sebat hónapja 30 napos (január közepétől február közepéig). A mandulafák ilyenkor virágoznak.
12. Utolsó az Adár hava. Ehhez a hónappon tartozik a purim (sorsolás) ünnepe, amikor Hámán sorsot vetett a zsidók megrottására, de végül örömmenné változtatta Isten a kegyetlenség szándékát.

Visszatérve a húsvét ünnepehez, és szem előtt tartva a két álláspontnak jelenleg is folyamatban lévő egyeztetési kísérleteit, az evangélium Lelke szerint valljuk és tanítjuk, hogy Krisztus követői számára minden nap advent és karácsony, nagypéntek és húsvét. Krisztus megváltó műve a maga megbonthatatlanágában a

keresztyén életnek egyetlen állandó történése. Vele együtt naponta (a hétköznapokban is) új életre kell támadni, amiként kereszthalála minden napon bűneink eltörlését és a bűnbocsánatot jelenti. Fontos tehát, hogy Krisztus „valóban feltámadott”. Pál apostol a kételkedőknek ezt mondja: „Ha Krisztus nem támadott fel, akkor hiábavaló a ti hitetek is”. Ugyanazzal a csodával van dolgunk a feltámadásban, mint Krisztus fogantatásánál és születésénél, valamint sokféle beszédénél és cselekedeténél. Az élő és személyes hit sose mondhat egyebet, mint amit leírt az evangéliumokkal együtt a többi bizonyosságtevő az Újszövetségben, s amit a hitben előttünk járók megvallottak: „Bizonyára feltámadott”. Ezért lett ő „a feltámadás és az élet”.

PRAYER

I've Got to Talk to Somebody, God - "Dear God, as I iron these clothes for my family, please make me aware not what a chore is, but what a blessing: that we have so many clothes to keep them warm. So many clothes to make them happy--pretty dresses, bright plaid shirts. Let me be thankful even for the trousers, hard as they are to press. Let me be thankful for having sons. Thank you for this iron, with its simple yet marvelous power heat and steam. Thank you for this sturdy ironing board. Thank you for spray starch, which has cut down on dampening time and makes everything so sweetly crisp. Thank you for this tumbled treasury of garments and tablecloths and pillowslips. Thank you for the strength to make them smooth. And for all the hours of my life that I have been able to do this job, however I have dreaded it or put it off. Give me the patience, please, to teach my own daughters this ancient art that every woman should know. And to teach my sons, as well, so that they, if they ever have to, can do their own. And dear Lord, give me a spiritual strength to match this strength I bring to the smoothing of these clothes. As you equipped my hands to guide this iron, please equip me with the wisdom to guide my children, to smooth out the wrinkles in their lives as well."

Marjorie Holmes

JÚLIUS HAVI ESEMÉNYEK

Július 5: az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Gábris-Kozák Ágnes, segített Kozák Piroska.

Július 12: az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Megyesi Gizella és Hajnal Blanka.

Július 19: A lelkes távollétében az istentiszteletet Nt. Szabó Sándor Sacramento-i lelkes tartotta meg. Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Kádas-Lappe Klára, segített Alex Lappe.

Július 26: A lelkész távollétében az istentiszteletet Nt. Kócs-Mayer Júlia lelkész nő tartotta meg. Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Fövenyessy Katalin és Károly.

A gyülekezet szívből köszöni Nt. Szabó Sándor és Nt. Kócs-Mayer Júlia lelkészeknek a helyettesítő szolgálatot!

AUGUSZTUS HAVI ESEMÉNYEK

Augusztus 2: nem volt istentisztelet tartva

Augusztus 9: az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Gábris-Kozák Ágnes, segített Kozák Piroska.

Augusztus 16: az istentisztelet utáni ebédet adományozta Vörös Ilona és Máté, elkészítette Torma Veronika és József.

Augusztus 23: az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Hajnal Blanka, Megyesi Gizella, Fövenyessy Katalin és Vörös Ilona.

Augusztus 30: új kenyér ünnepe alkalmából, az istentisztelet keretében kiszolgáltatódik az úri szent vacsora. Az istentisztelet utáni ebédet készíti és adományozza Hajnal Ilona és Zoltán.

*A Presbitérium nagy szeretettel köszön
minden adományt és segítséget.
Az Úr Isten gazdag áldása legyen
adakozó testvéreinkkel!*

CHURCH ACTIVITIES CALENDAR AUGUST - DECEMBER 2009

August 30 Sunday 11:00 AM - New Bread Celebration - Holy Communion

September 12 Saturday 11:00-5:00 PM - Fall Picnic - Flood Park

October 04 Sunday 11:00 AM - Remembrance of the Arad Martyrs

October 24 Saturday 6:00 PM - 1956 Revolution Memorial Dinner

October 25 Sunday 3:00 PM - 1956 Revolution Commemoration at the Gloria Victis Statue

November 01 Sunday 11:00 AM - Celebration of the Reformation - Holy Communion

November 15 Sunday 12:30 PM - Fall Bazaar

November 28 Saturday 10:00 AM - Christmas Cooking Class

November 29 Sunday 11:00 AM - Advent - Holy Communion - Thanksgiving

December 05 Saturday 6:30 PM - Saint Nicholas Hungarian Sausage Fest

December 13 Sunday 11:00 AM - Candlelight Holiday Service

December 25 Friday 11:00 AM - Christmas - Holy Communion

December 27 Sunday 11:00 AM - Last Worship of Year 2009

HIRDETÉSEK

- Hirdetjük minden érdeklődő számára, hogy augusztus. 30-án, új kenyér ünnepe alkalmából úrvacsoraosztásra kerül sor. Hirdetjük azon testvéreink számára, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak eljönni a templomba, de részesülni szeretnének az úrvacsora szentségében, jelezzék ezt vagy a lelképásztori hivatalnak vagy valamely presbiternek, és a lelkész háznál is kiszolgálja a szent jegyeket.

GYÁSZJELENTÉS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy Bennett Károly testvérünk, életének 79-ik életévében csendesen megtért Teremtő Urához.

Elhunyt testvérünk megemlékezésére 2009. szeptember 27-én került sor. Az Úr Isten adjon csendes nyugodalmat elhunyt férfitestvérünknek, szeretett feleségének pedig erőt és rendületlen hitet gyászja elviseléséhez.

Hiszek hitetlenül Istenben

Ady Endre

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Szinte ömölnek tört szivemből
A keserű igék,
Melyek tavaly még holtak voltak,
Cifrázott semmiség.

Most minden-minden imává vált,
Most minden egy husáng,
Mely veri szívem, testem, lelkem
S mely kegyes szomjuság.

Szépség, tisztaság és igazság,
Lekacagott szavak,
Óh, bár haltam volna meg akkor,
Ha lekacagtalak.

Szüzesség, jóság, bölcs derékség,
Óh, jaj, be kellett.
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok,
Beteg vagyok, beteg.

Meg-megállok, mint alvajáró
S eszmélni akarok
S szent káprázatokban előttem
Száz titok kavargog.

Minden titok e nagy világon
S az Isten is, ha van
És én vagyok a titkok titka,
Szegény, hajsolt magam.

Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhitok
S mért áhitok? - ez magamnál is,
Óh, jaj, nagyobb titok.